Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Souhrnná zpráva
o závislostech
v České republice

Pavla Chomynová / NMS

2022

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o tabákových, nikotinových a souvisejících výrobcích v České republice 2021

2021

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o alkoholu v České republice 2021

2021

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o problematickém užívání psychoaktivních léků v České republice 2023

2023

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o nelegálních drogách v České republice 2023

2023

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o hazardním hraní v České republice 2023

2023

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o digitálních závislostech v České republice 2023

2023

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Souhrnná zpráva
o závislostech
v České republice

2022

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o tabákových, nikotinových a souvisejících výrobcích v České republice 2021

2021

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o alkoholu
v České republice 2021

2021

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o problematickém užívání psychoaktivních léků v České republice 2023

2023

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o nelegálních drogách
v České republice 2023

2023

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o hazardním hraní
v České republice 2023

2023

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o digitálních závislostech
v České republice 2023

2023

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Souhrnná zpráva
o závislostech
v České republice

2022

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o tabákových, nikotinových a souvisejících výrobcích v České republice 2021

2021

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o alkoholu
v České republice 2021

2021

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o problematickém užívání psychoaktivních léků v České republice 2023

2023

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o nelegálních drogách
v České republice 2023

2023

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o hazardním hraní
v České republice 2023

2023

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o digitálních závislostech
v České republice 2023

2023

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Souhrnná zpráva
o závislostech
v České republice

2022

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o tabákových, nikotinových a souvisejících výrobcích v České republice 2021

2021

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o alkoholu v České republice 2021

2021

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o problematickém užívání psychoaktivních léků v České republice 2023

2023

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o nelegálních drogách v České republice 2023

2023

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o hazardním hraní v České republice 2023

2023

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o digitálních závislostech v České republice 2023

2023

Prevalence denního kouření tabáku v dospělé populaci se dlouhodobě nemění, klesá u dospívajících.

denně kouří 17,6–23,9 % dospělých
cca 2 mil. denních kuřáků

*Denní **kouření** v populaci ČR – trendy v letech 2012–2021, v %*

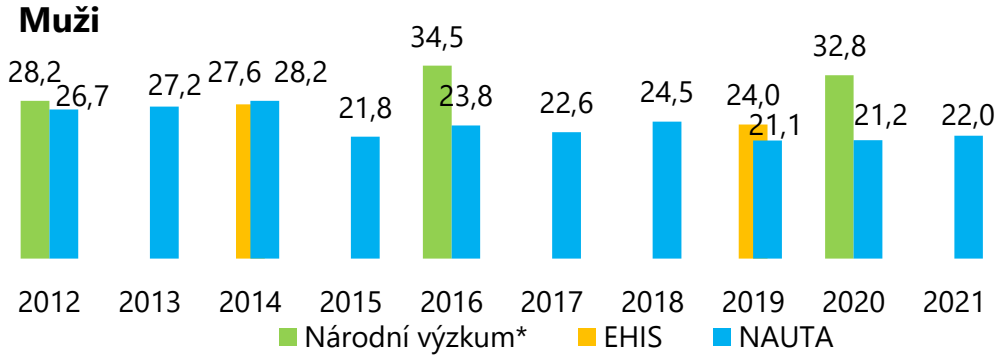

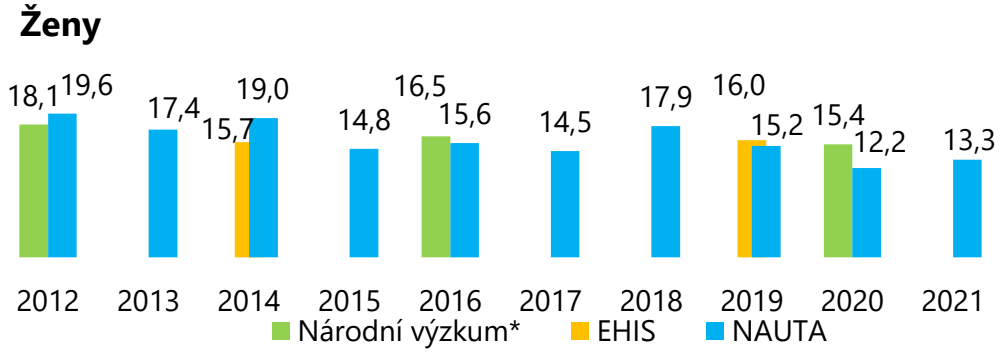

***Kouření** mezi dospívajícími – trendy v letech 1995–2019, v %*

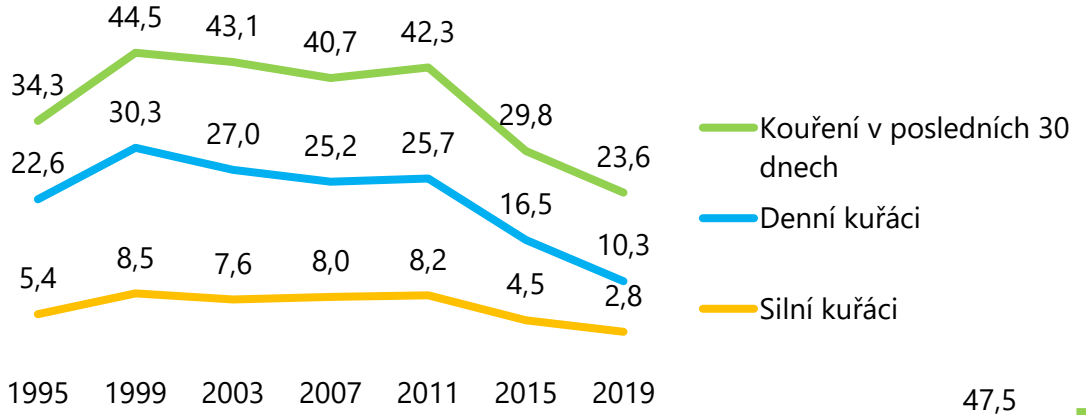

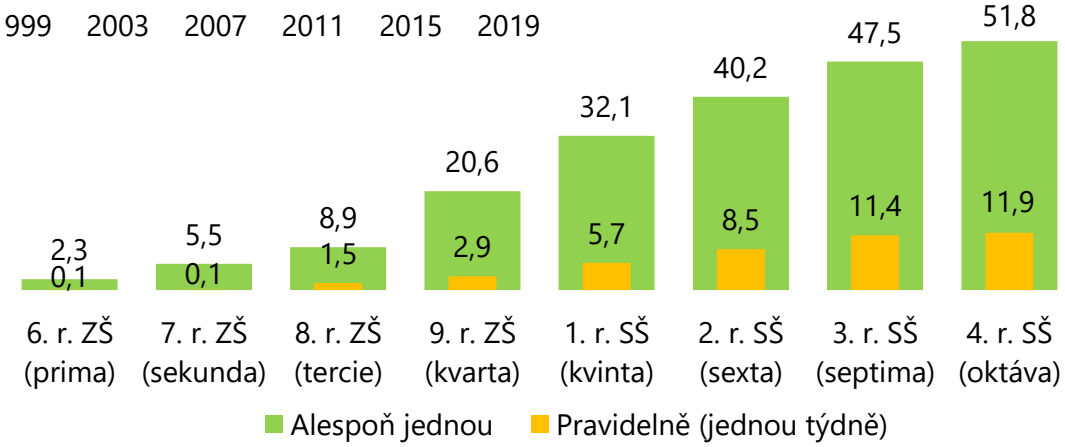

Zdroj: Studie NAUTA (Csémy et al., 2022), Národní výzkum užívání návykových látek (Chomynová and Mravčík, 2021), studie EHIS (Daňková, 2016), ESPAD (Chomynová et al., 2020), RCHPS (Petrenko and Líbal, 2022)

Spotřeba alkoholu mezi dospělými zůstává vysoká, do kategorie rizikové konzumace spadá 1,5 mil. dospělých.

denní pití alkoholu 9,9 % dospělých
cca 800–980 tis. denních konzumentů

1,5–1,7 mil. v riziku vzniku problémů

*Denní **pití alkoholu** v populaci ČR – trendy v letech 2008–2021, v %*

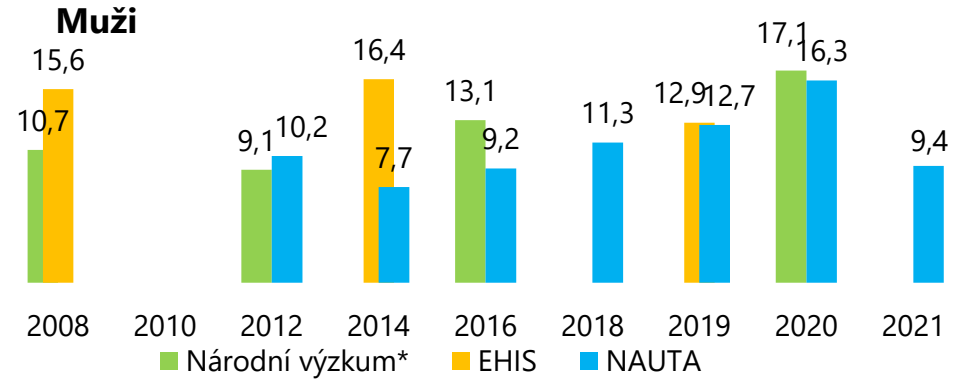

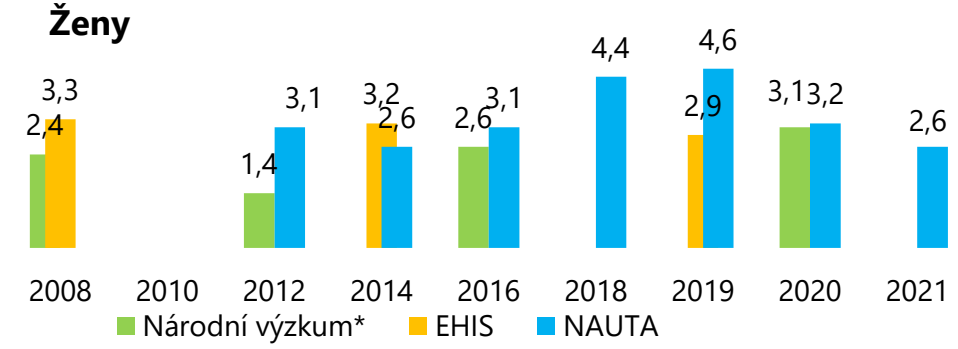

***Pití alkoholu** mezi dospívajícími – trendy v letech 1995–2019, v %*

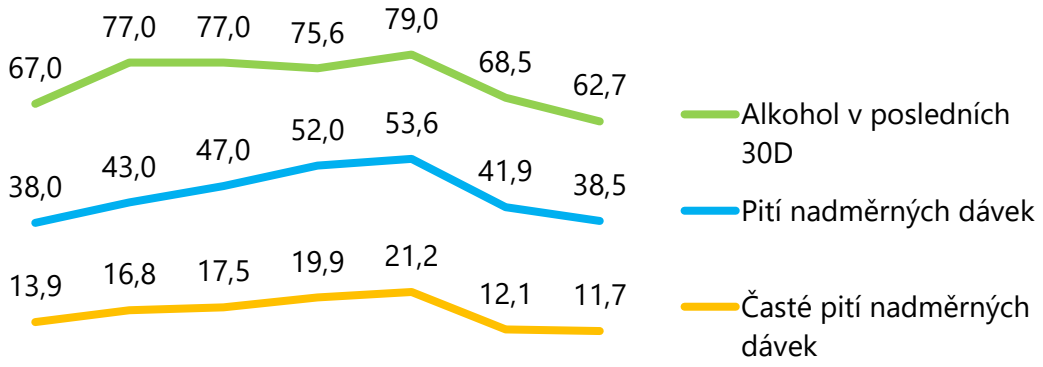

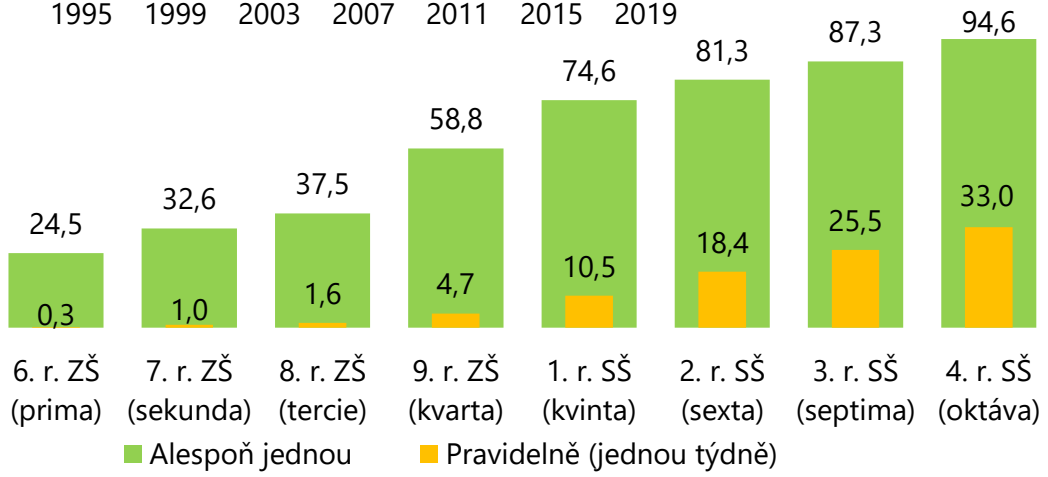

Zdroj: Studie NAUTA (Csémy et al., 2022), Národní výzkum užívání návykových látek (Chomynová and Mravčík, 2021), studie EHIS (Daňková, 2016), ESPAD (Chomynová et al., 2020), RCHPS (Petrenko and Líbal, 2022)

Míra užívání a zneužívání psychoaktivních léků mezi dospělými je stabilní.

dospělá populace

Národní výzkum 2020: nadužívání sedativ nebo hypnotik, opioidních analgetik v posl. 12 měsících 14,9 % (9,9 % mužů a 19,7 % žen)

omnibusy: užívání psychoaktivních léků získaných bez lékařského předpisu nebo užitých v rozporu s doporučeními lékaře
= 8–13 % dospělé populace

cca 1,35 mil. osob

310–550 tis. mužů
420–660 tis. žen

až 1,1 mil. sedativa
až 550 tis. opi analgetika

*Prevalence užití **psychoaktivních léků** v populaci 15+ v posledních 12 měsících v l. 2012–2022 , v %*

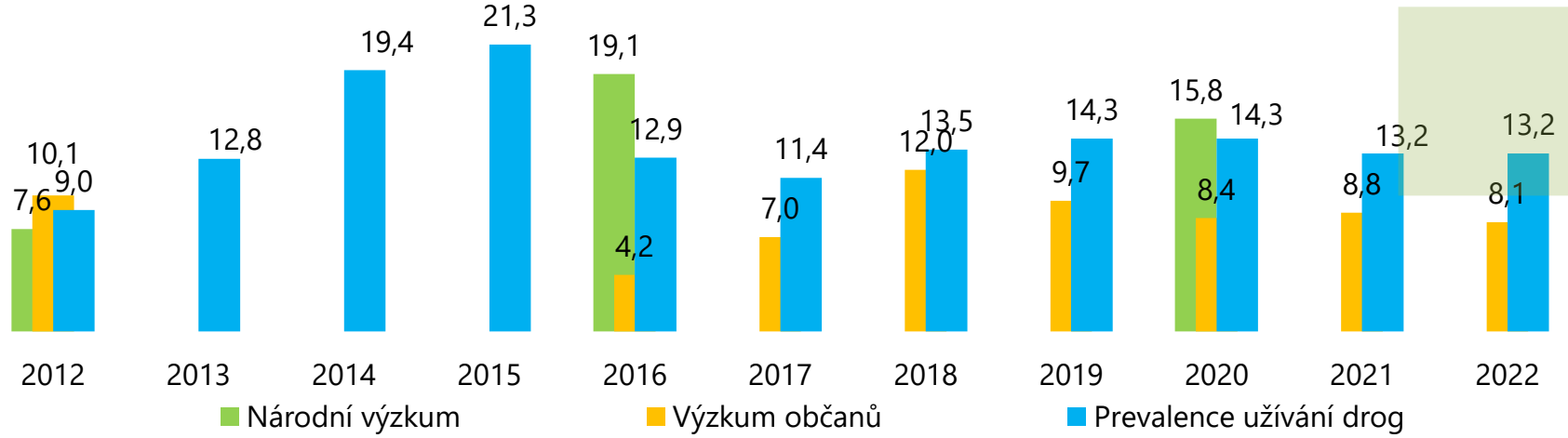

cca 740 tis. – 1,2 mil. osob

2,1 % denně = 195 tis. osob
(155 tis. žen)

Zdroj: Studie Prevalence (NMS, 2023), Národní výzkum užívání návykových látek (Chomynová and Mravčík, 2021), Výzkum občanů (NMS, 2023)

Míra užívání konopných látek v dospělé populaci je dlouhodobě stabilní.

*Užívání **konopných látek** v posledních 12 měsících (15–64 let) – srovnání studií v l. 2008–2022, v %*

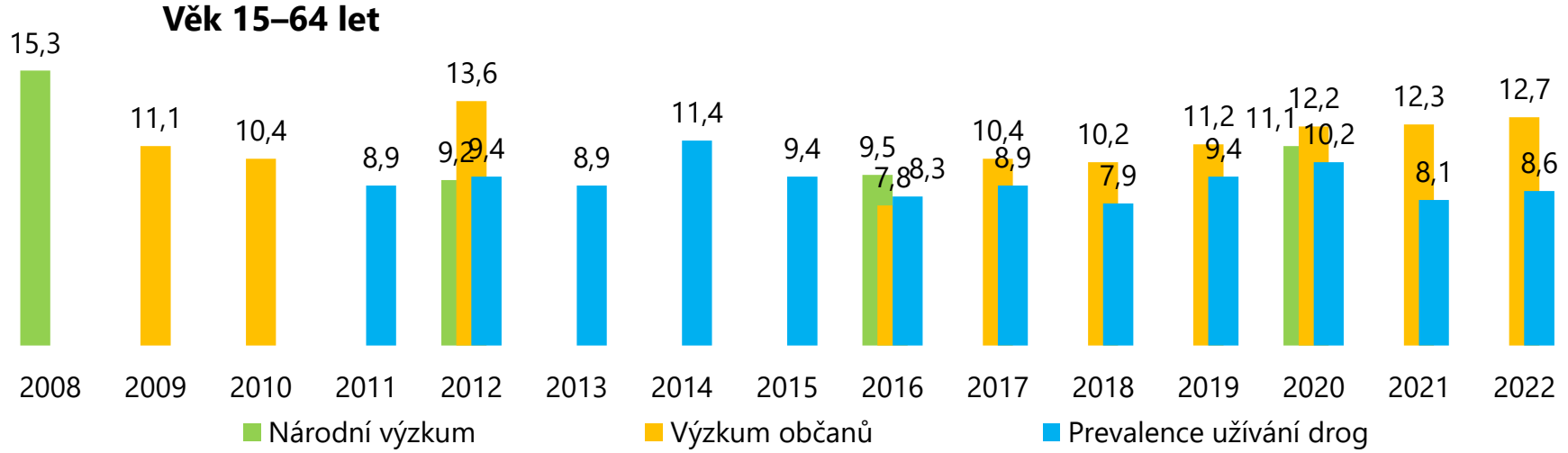

Zdroj: Chomynová and Mravčík (2021), NMS a ppm factum (2023), NMS a INRES-SONES (2023)

407 tis. (4,5 %) v riziku v souvislosti s užíváním konopí (škála CAST)

207 tis. ve vysokém riziku

27 tis. (téměř) denních uživatelů konopí

Zdroj: Národní výzkum 2020 (Chomynová and Mravčík, 2021)

konopí pro samoléčbu 8–10 % populace (800–900 tis.)

výhradně pro samoléčbu 3–5 % populace (250–400 tis.)

6 079 pacientů v léčbě konopím předepsaném lékařem

4 601 v r. 2021

Dlouhodobě klesají zkušenosti s nelegálními drogami u dětí a dospívajících.

*Užívání **konopných látek** v životě, v %*

Studie ESPAD 2019 (15–16 let)

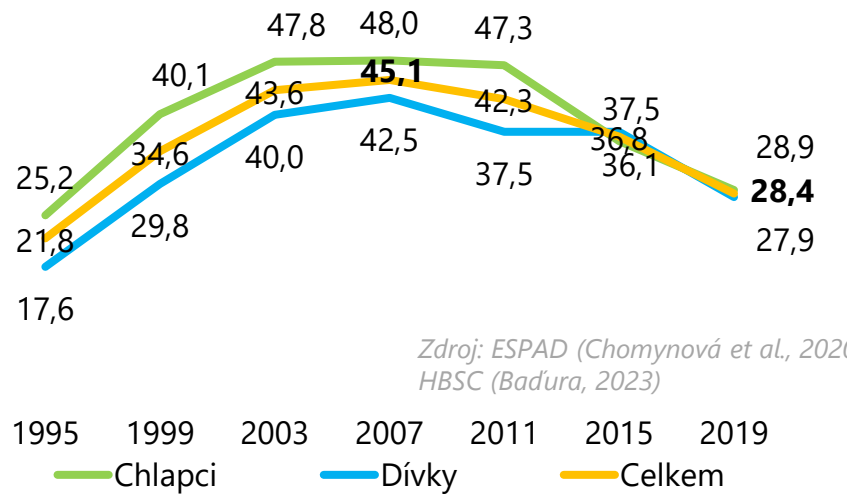

Zdroj: ESPAD (Chomynová et al., 2020), UPOL (Chomynová et al. 2022), HBSC (Baďura, 2023)

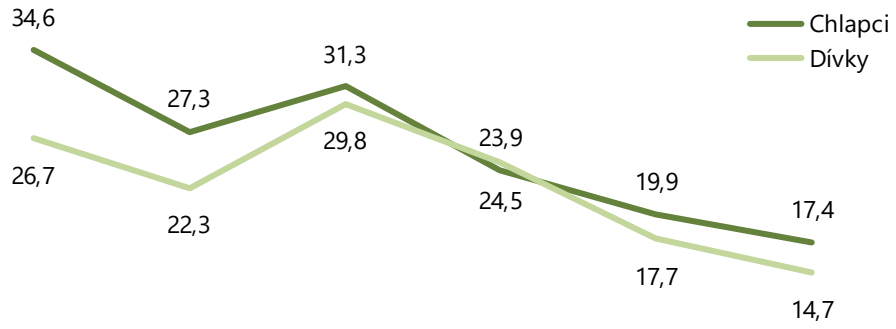

Studie HBSC 2022 (15 let)

Studie UPOL 2018 a 2021 (15–19 let)

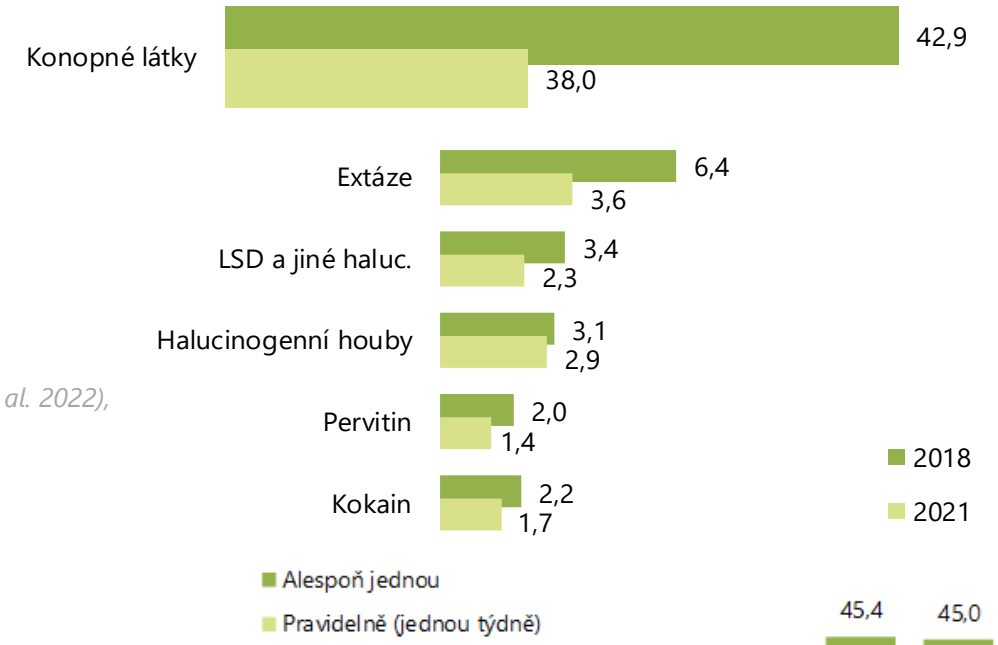

Studie Praha 2022 (15–19 let)

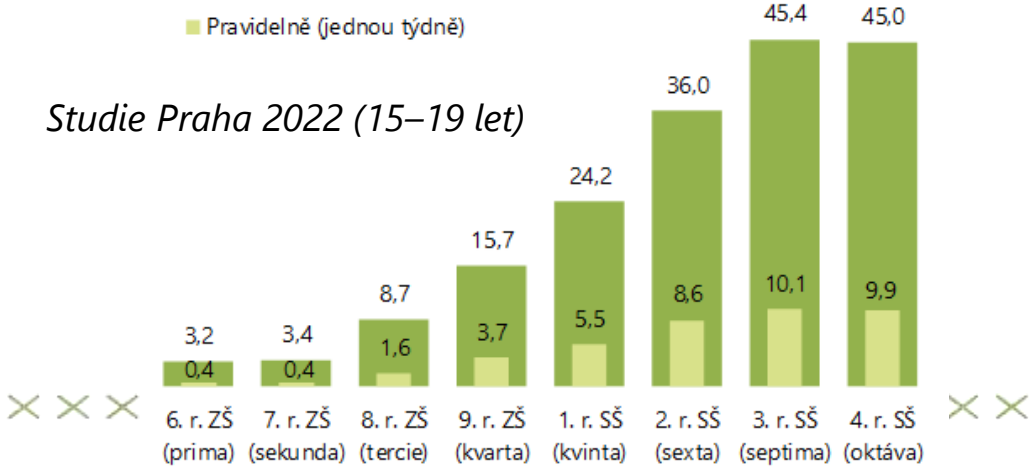

Nově se sledují data o užívání kratomu.

v životě 6,0 % (7,3 % muži a 4,7 % ženy)

v posledních 12 měsících 3,1 %

2–3krát vyšší ve skupině 15–29 let

Zdroj: NMS a INRES-SONES (2023)

*Prevalence užívání **kratomu** v posledních 12 měsících – studie Výzkum občanů 2022, v %*

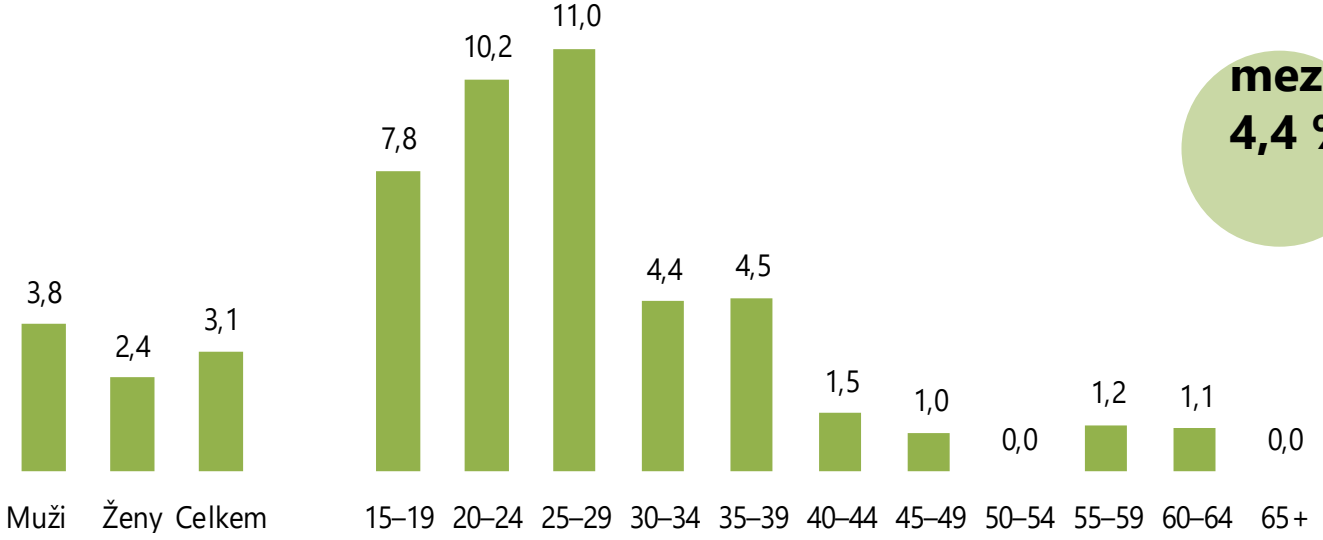

mezi dospívajícími (11–21 let, Praha):
4,4 % v posledních 12 měsících
5,3 % chlapci, 3,5 % dívky
1,0 % ZŠ, 8,2 % SŠ

2,0 % v r. 2021 (0,2 % ZŠ, 4,2 % SŠ)

červenec 2023: online průřezové dotazníkové šetření mezi pracovníky adiktologických služeb na téma uživatelé kratomu ve službách
říjen 2023: fokusní skupina

Odhady počtu lidí užívajících drogy rizikově se dlouhodobě nemění.

v r. 2022 odhad celkem 46 500 lidí užívajících drogy rizikově (LDR) = 6,82 na 1000 obyv.

= dlouhodobé a/nebo pravidelné a/nebo injekční užívání drog opiátového a/nebo amfetaminového typu

42 700 lidí užívajících drogy injekčně (LDI) – >90 %

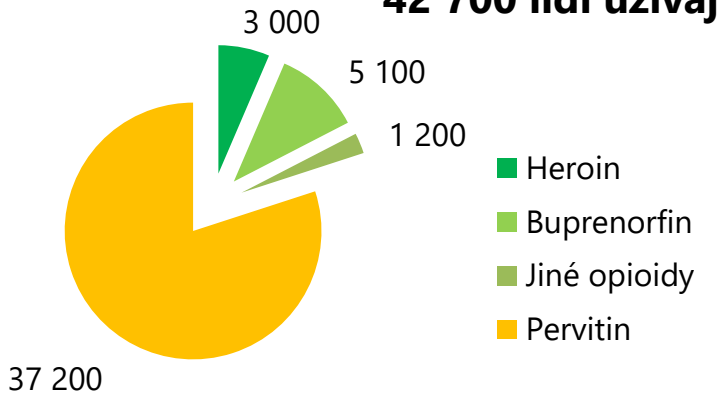

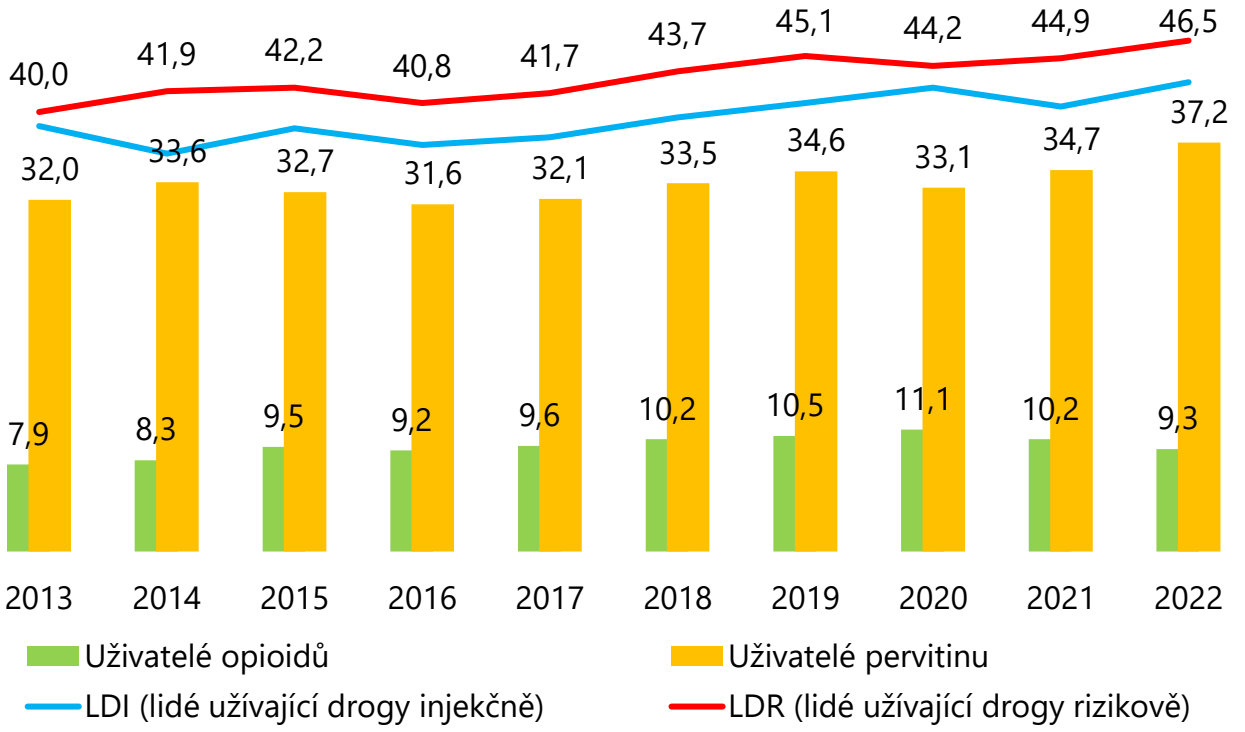

- zneužívání opioidních analgetik:
  - fentanylové náplasti
  - Vendal® Retard (morfin)
  - Palladone® (hydromorfon)
  - oxykodon

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2023)

Výskyt infekčních onemocnění i úmrtí spojených s užíváním drog je v ČR nízký.

infekční nemoci

výskyt **HIV/AIDS** u LDI je nízký (5–8 případů ročně)
výskyt **VHB** u LDI dlouhodobě klesá
výskyt **VHC** u LDI stabilní (400–500 případů ročně), LDI tvoří 50 % případů

*Počet nových případů akutní a chronické **virové hepatitidy typu C (VHC)** celkem a mezi LDI v l. 2013–2022*

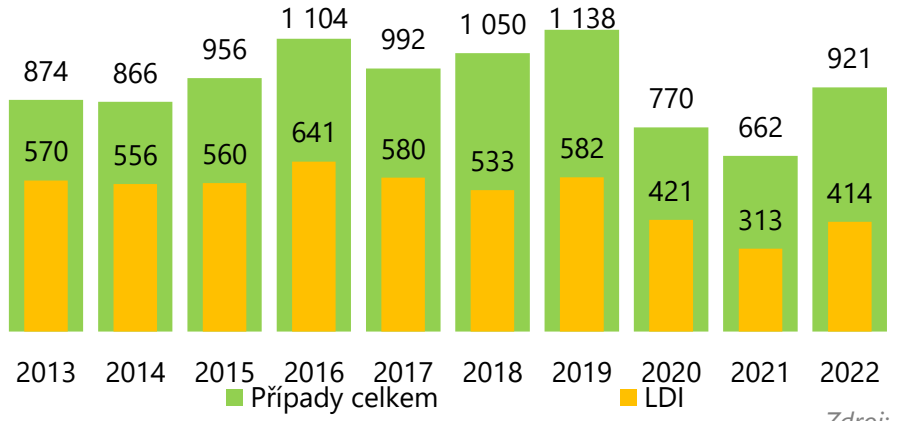

Zdroj: SZÚ (2023)

*Smrtelná **předávkování** benzodiazepiny, nelegálními drogami a těkavými látkami v l. 2015–2022*

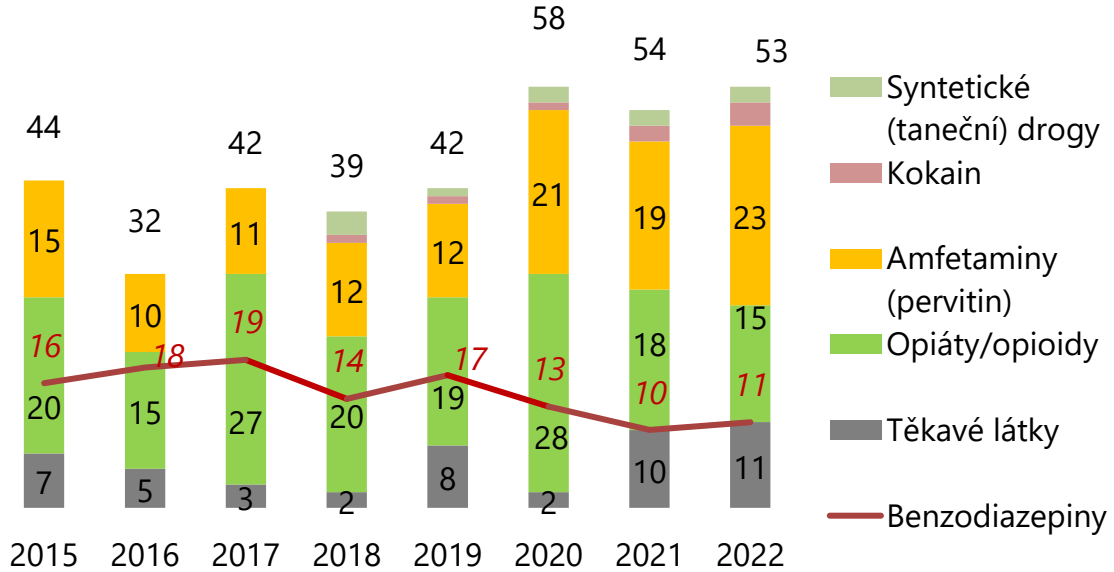

další dopady:

nárůst výskytu duálních diagnóz u klientů služeb
+úrazy pod vlivem drog (300–400 případů ročně)
+dopravní nehody pod vlivem drog (250–300 případů ročně)
+90 nepřímých úmrtí (pod vlivem nelegálních drog)

Zdroj: ÚZIS (2023)

Roste počet klientů v kontaktu s adiktologickými službami.

***Klienti v kontaktu** s nízkoprahovými zařízeními v l. 2006–2022*

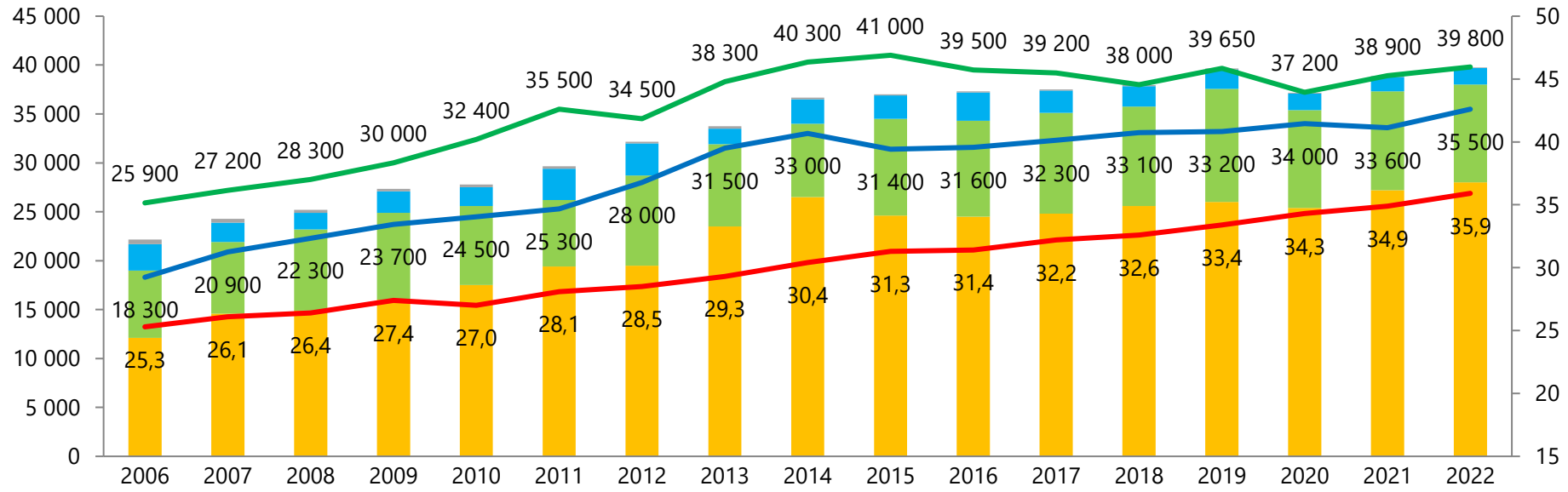

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Těkavé látky	450	390	300	250	300	250	160	250	160	100	100	100	110	100	70	60	50
Konopné látky	2 700	2 000	1 700	2 200	1 900	3 200	3 300	1 600	2 500	2 400	2 900	2 300	2 100	2 000	1 700	1 500	1 700
Opioidy	6 900	7 300	8 300	8 900	8 100	6 800	9 200	8 400	7 500	9 900	9 800	10 300	10 150	11 550	10 000	10 100	10 000
Pervitin	12 100	14 600	14 900	16 000	17 500	19 400	19 500	23 500	26 500	24 600	24 500	24 800	25 600	26 000	25 400	27 200	28 000
Celkem LDR	25 900	27 200	28 300	30 000	32 400	35 500	34 500	38 300	40 300	41 000	39 500	39 200	38 000	39 650	37 200	38 900	39 800
Celkem LDI	18 300	20 900	22 300	23 700	24 500	25 300	28 000	31 500	33 000	31 400	31 600	32 300	33 100	33 200	34 000	33 600	35 500
Průměrný věk (roky)	25,3	26,1	26,4	27,4	27,0	28,1	28,5	29,3	30,4	31,3	31,4	32,2	32,6	33,4	34,3	34,9	35,9

Zdroj: NMS (2023)

Prevalence hraní hazardních her v dospělé populaci dlouhodobě mírně roste, zejména hraní online her.

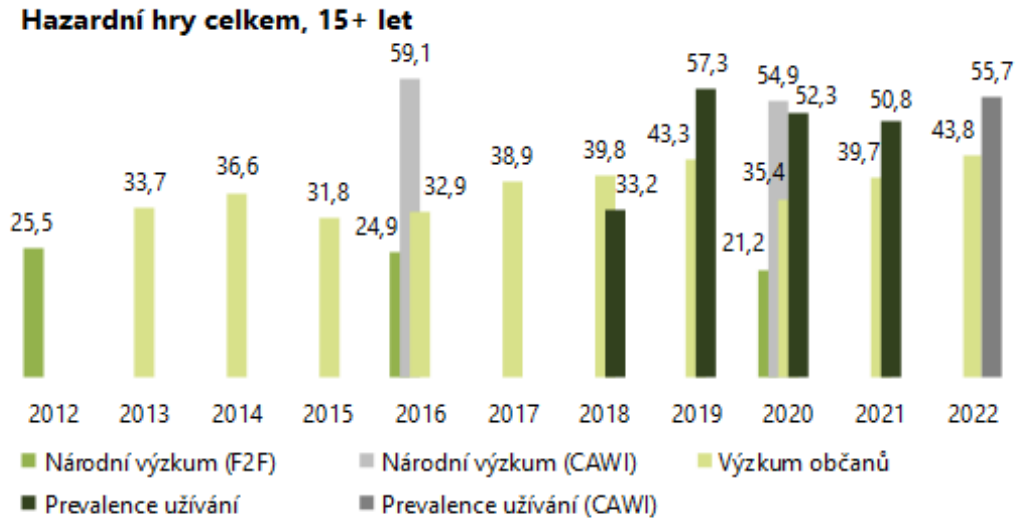

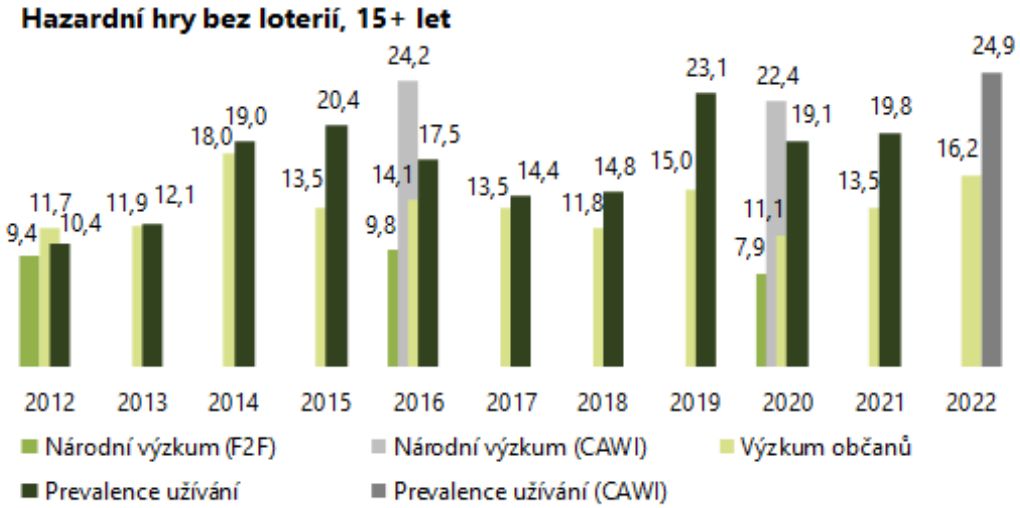

2019–2022: hraní HH v posledním roce uvádí třetina až polovina dospělých (40–50 % včetně loterií, 16–25 % uvádí hraní her mimo loterie)

Zdroj: studie NMS 2022

*Odhady počtu osob **v riziku problémového hráčství** (Lie/bet) v l. 2013–2022*

Lie/bet	Muži	Ženy	Celkem			z toho ve vysokém riziku
			Střední hodnota	95% CI dolní mez	95% CI horní mez	
2013 Občané	269 500	54 600	324 100	250 400	402 400	129 000
2014 Občané	277 200	73 800	351 000	268 000	429 000	114 000
2016 F2F	173 800	37 200	211 000	169 700	259 000	104 200
2016 CAWI	232 500	62 400	294 900	196 500	384 000	160 700
2017 Občané	153 500	14 800	168 300	116 100	223 300	64 300
2018 Občané	139 100	24 700	163 800	107 300	214 500	59 600
2019 Občané	128 600	14 900	143 500	91 800	195 500	74 300
2020 Občané	116 300	55 900	172 200	114 700	229 100	91 100
2020 F2F	204 900	12 700	217 600	170 400	260 000	113 900
2020 CAWI	233 000	21 000	254 000	197 300	305 000	84 000
2021 Občané	177 000	49 000	227 000	159 000	291 000	94 000
2022 Občané	183 000	35 000	218 000	150 000	282 000	104 000

nejvyšší zastoupení hráčů v riziku **mezi hráči TH land-based (35–40 %)** a **hráči KS (včetně live sázek) online (20–35 %)**

Nadužívání digitálních technologií se týká přibližně 5 % dospělé populace, tedy až 445 tisíc dospělých.

Ø 150 minut denně, 190 minut o víkendu na internetu

Ø 90–120 minut hraní her

Ø 100–120 minut sociální sítě

*Podíl osob (15+) **v riziku** digitální závislosti – Výzkum občanů 2019–2022, v %*

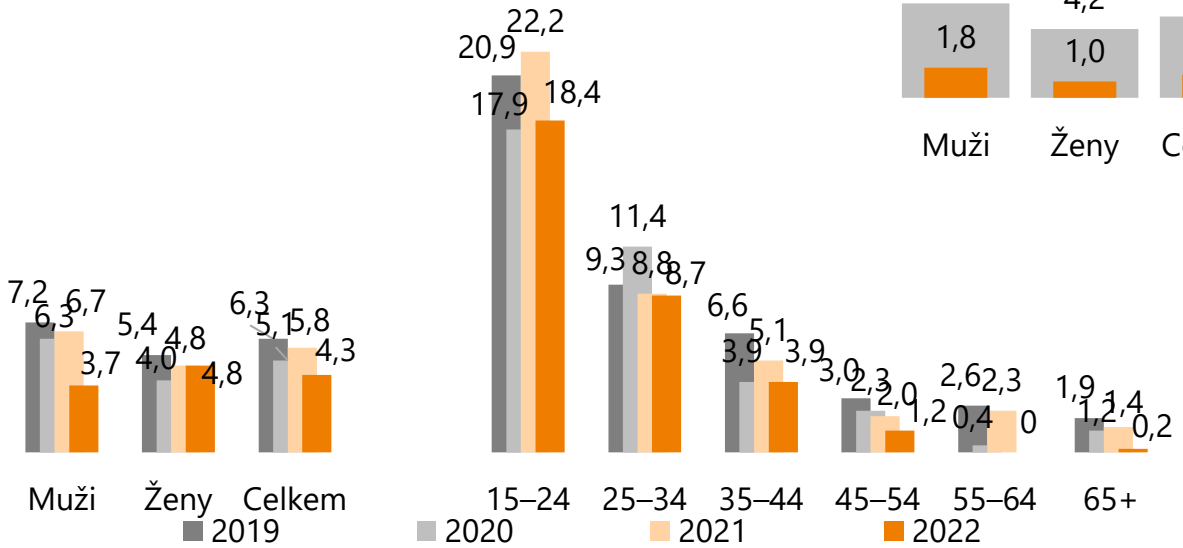

*Podíl osob (15+) **v riziku** digitální závislosti – Národní výzkum 2020, v %*

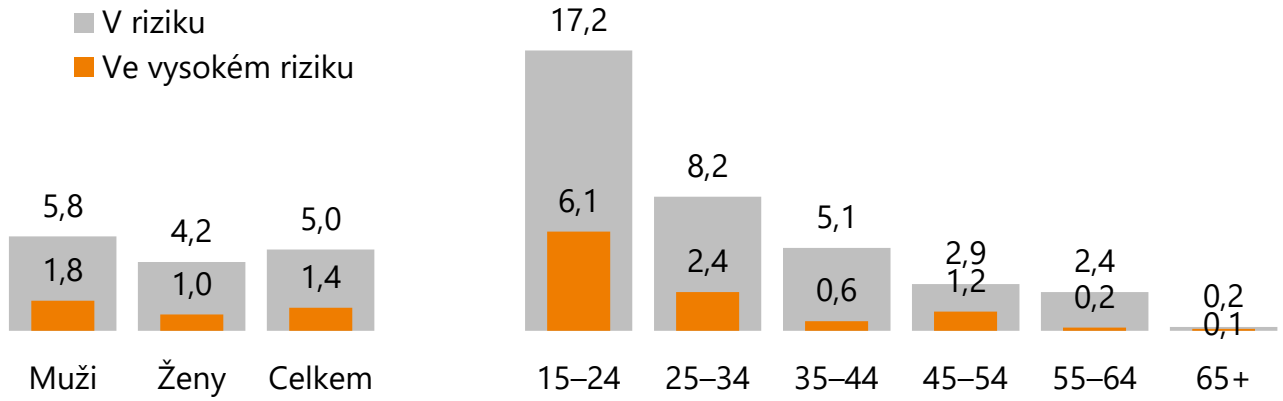

dlouhodobě 4–6 % dospělé populace

380–445 tis. osob

v tom 125–160 tis. osob ve vysokém riziku

Zdroj: studie NMS 2019–2022

Digitální závislost bývá definována jako kompulzivní užívání digitálních technologií, ve kterém je pokračováno i přes jeho negativní důsledky.

Škála **Internet Gaming Disorder** = **3,7 %** dospívajících ve věku 11–19 let (UPOL 2018)

13 % chlapců a 5 % dívek ve věku 11–15 let podle HBSC 2022

Dotazník hraní digitálních her = **7,8 %** závislost, **12,7 %** problémoví hráči

Škála subjektivního vnímání rizika spojeného s hraním her = **13 %** studentů 15–16 let a **12 %** studentů 17–18 let (ESPAD 2019)

Škála **Social Disorder Media Scale** = **3–7 %** dětí ve věku 11–15 let (HBSC 2018)

5–7 % chlapců a 7–13 % dívek ve věku 11–15 let podle HBSC 2022

Škála subjektivního vnímání rizika spojeného se sociálními sítěmi = **34 %** studentů 15–16 let a **27 %** studentů 17–18 let (ESPAD 2019)

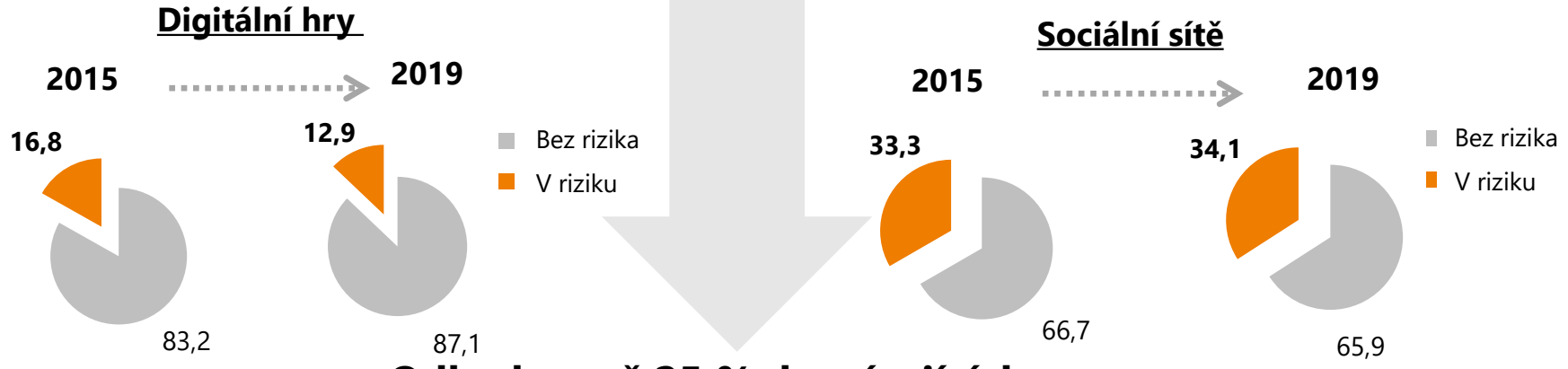

Zdroj: studie ESPAD 2015 a 2019

Odhadem až 25 % dospívajících se nachází v riziku digitální závislosti.

Síť adiktologických služeb v ČR je dlouhodobě nedostačující.

v ČR je dlouhodobě 250–300 stacionárních adiktologických zařízení:

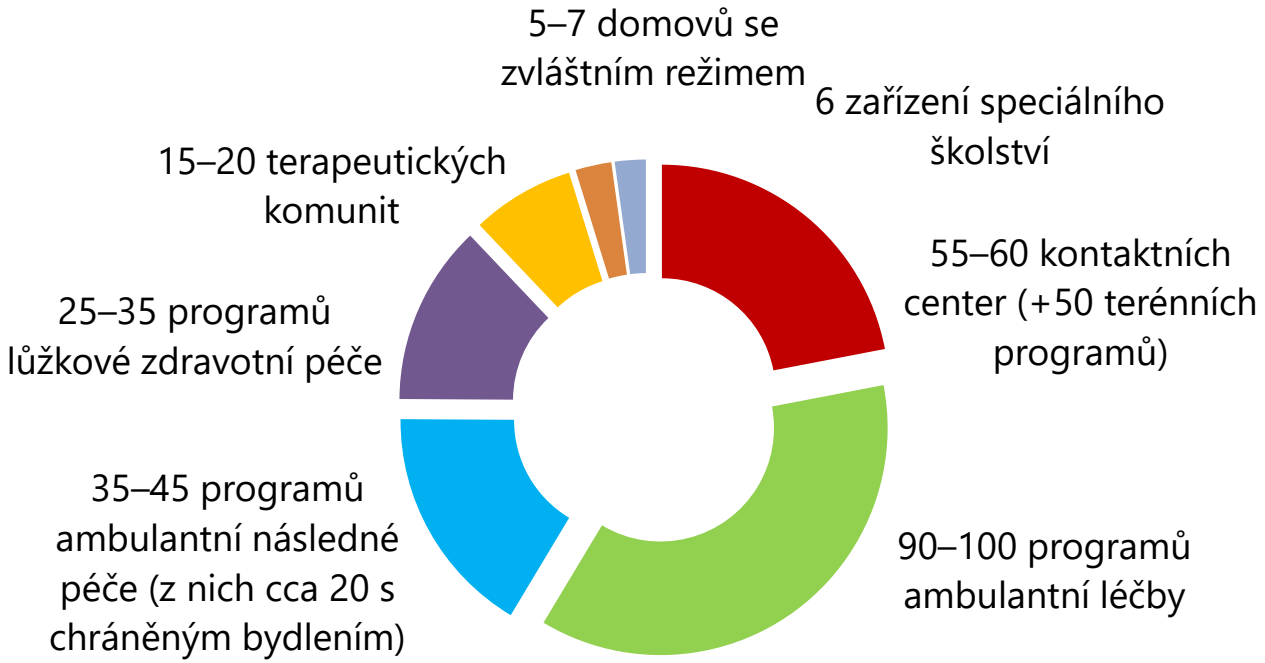

podle zpráv krajů:

síť služeb je nedostačující
nízká dostupnost ambulantní péče
nedostatek substitučních programů
špatná péče pro klienty s duální diagnózou
špatné pokrytí v některých krajích

roste nabídka programů pro děti a mládež
zvyšuje se počet doléčovacích programů
roste nabídka intervencí prostřednictvím internetu, přibývá webových a mobilních aplikací
privátní programy
participativní a svépomocné aktivity

Více než polovinu pacientů ambulantní a lůžkové (psychiatrické) péče tvoří uživatelé alkoholu.

Ambulantní: 36 891 pacientů

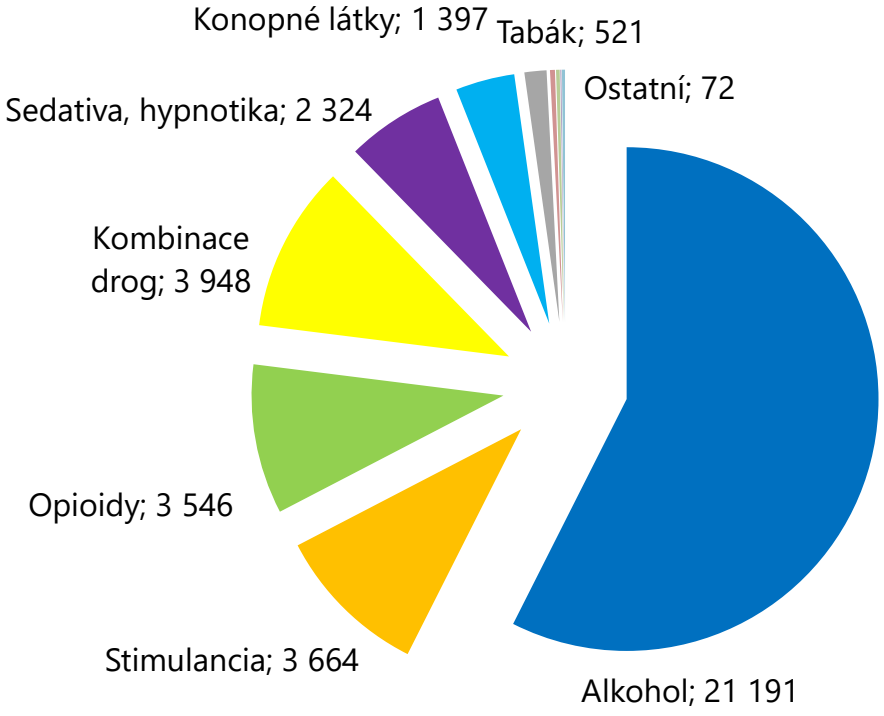

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky (2023)

Lůžková: 12 057 pacientů

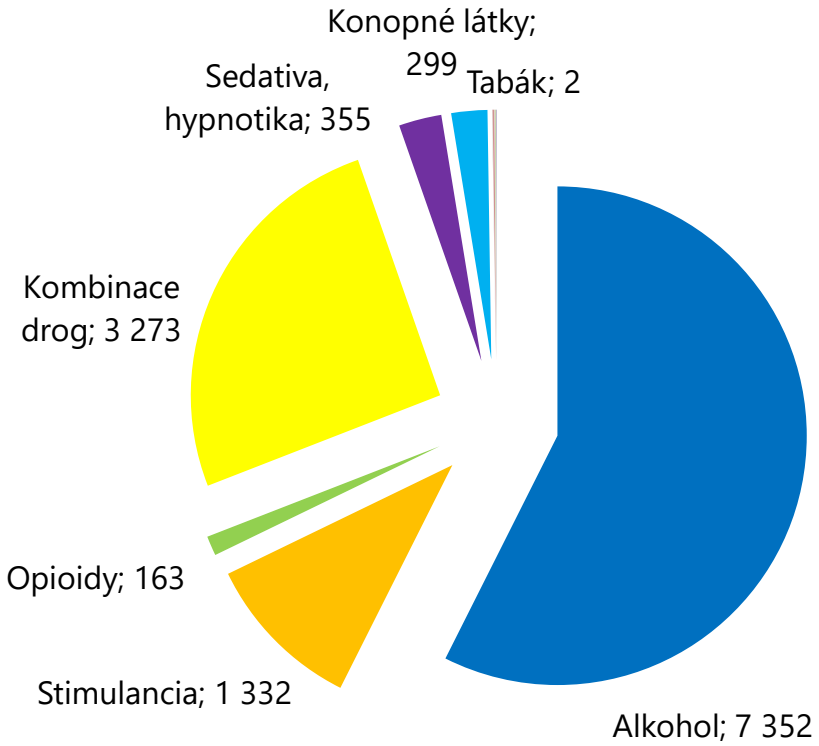

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky (2023)

počty pacientů i jejich struktura jsou dlouhodobě stabilní

Počet osob v ambulantní a rezidenční psychiatrické péči dlouhodobě roste.

*Počet osob léčených pro základní dg. závislost na **alkoholu** v l. 2010–2020*

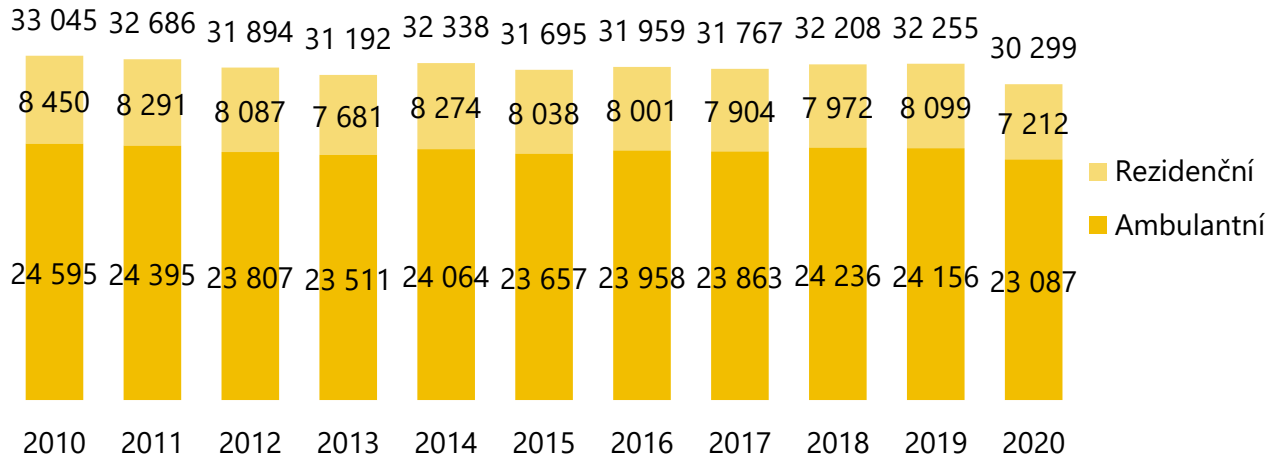

*Počet osob léčených pro základní dg. závislost na **nelegálních drogách** v l. 2010–2020*

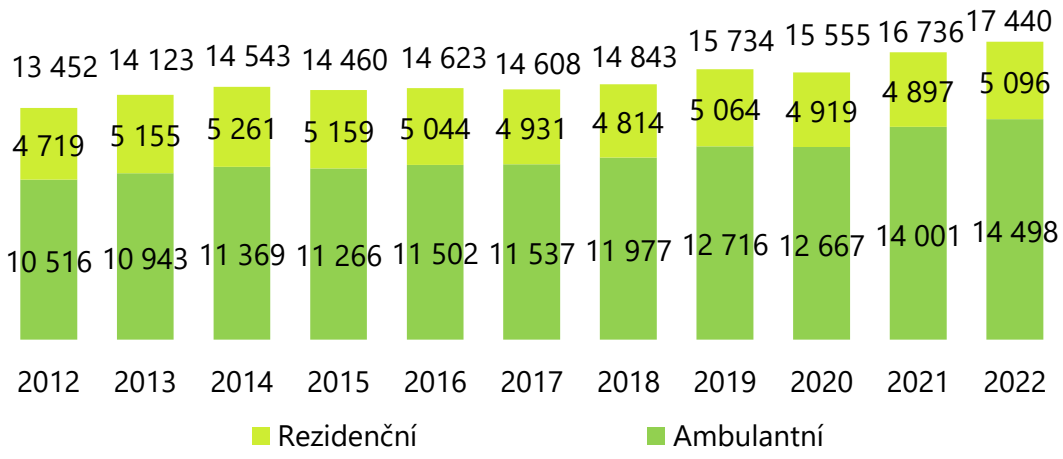

*Počet osob léčených pro základní dg. závislost na **lécích** v l. 2013–2022*

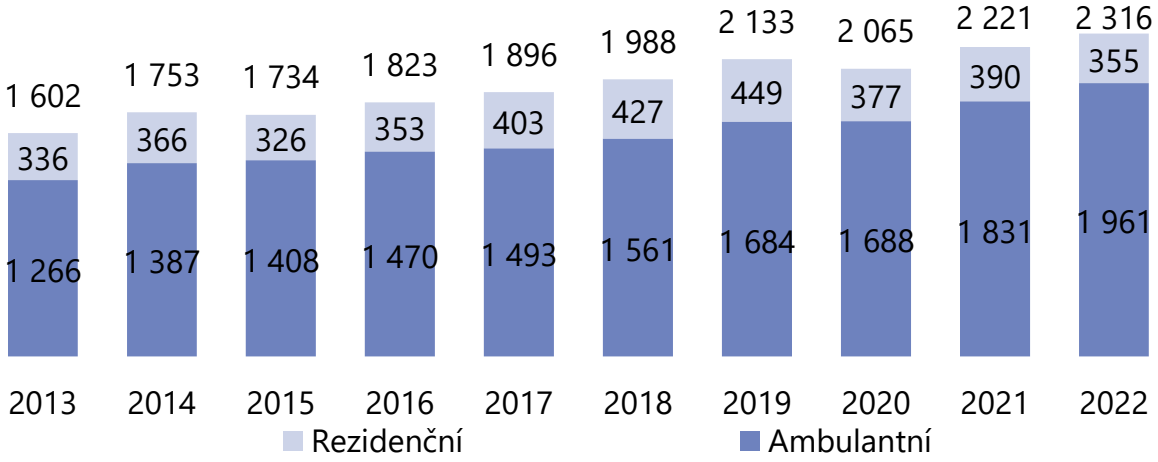

***Digitální závislosti** v l. 2015–2022*

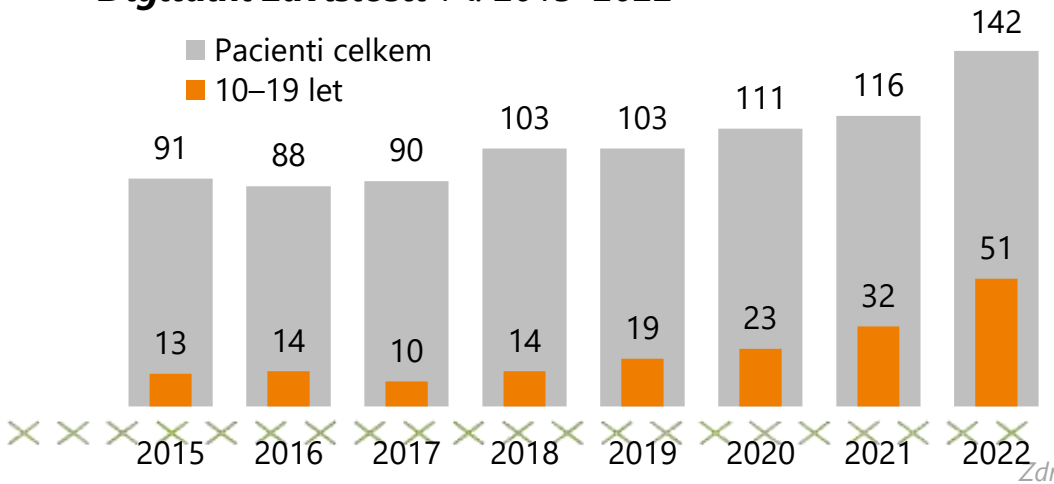

Zdroj: ÚZIS, 2023

V evropském kontextu patří ČR k zemím s vyšší mírou prevalence užívání konopí, ale současně k zemím s nízkým výskytem závažných dopadů.

***Konopné látky**, skupina 15–34 let*

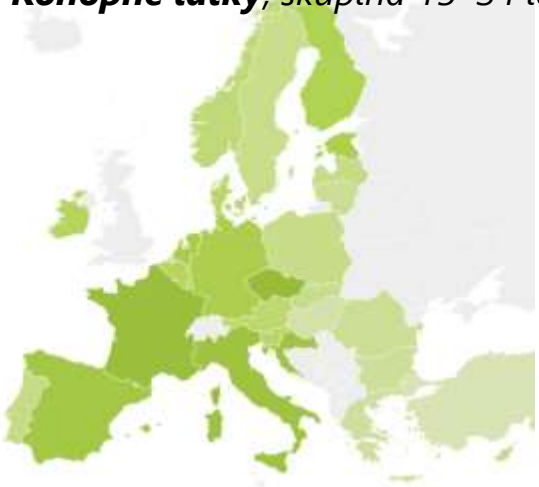

***Kokain**, skupina 15–34 let*

***Amfetaminy**, skupina 15–34 let*

***Opioidy** rizikově, 15–64 let*

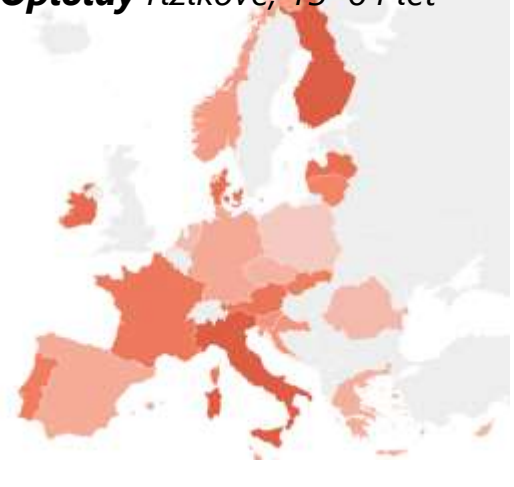

Počet vyměněných injekčních stříkaček a pokrytí substituční léčbou

Cíl WHO 2020:
200 ks / LDI
40 % LD opioidy v substituci

ČR jedna ze 4 zemí

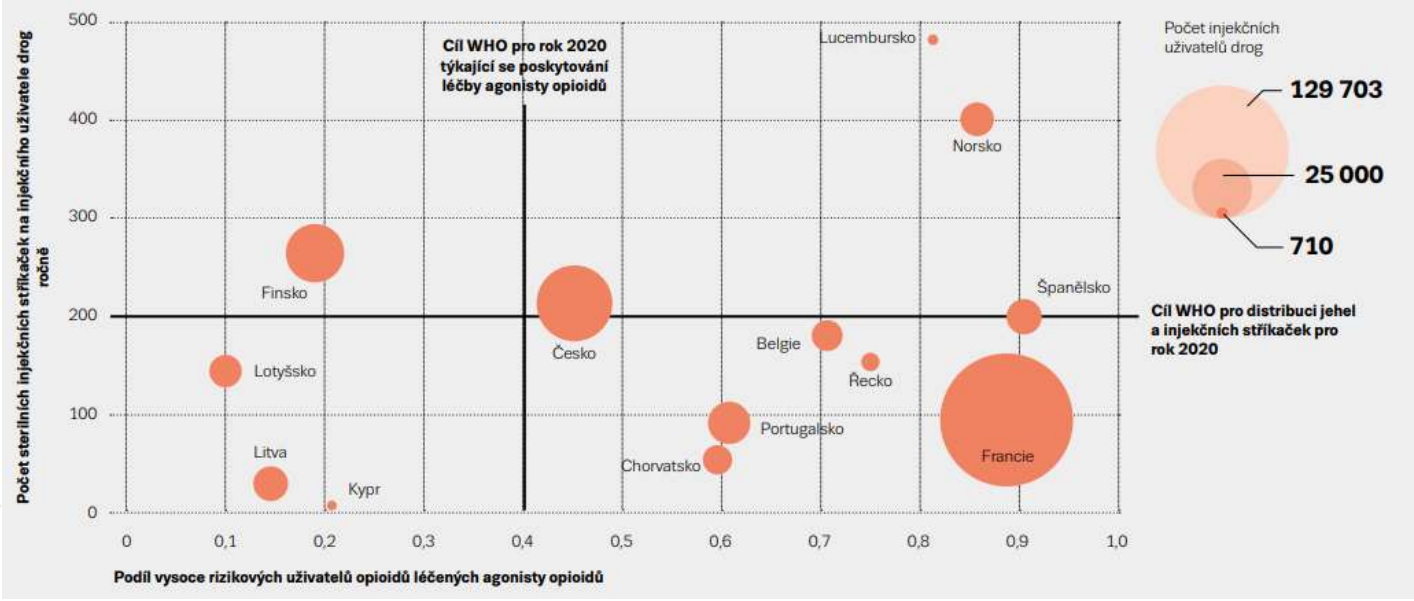

Zdroj EMCDDA (2022)

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

www.drogy-info.cz

Souhrnná zpráva
o závislostech
v České republice

2022

Děkuji za pozornost

Mgr. Pavla Chomynová

Národní monitorovací
středisko pro drogy a
závislosti

chomynova.pavla@vlada.cz

www.drogy-info.cz
rvkpp.vlada.cz
www.vlada.cz
www.koureni-zabiji.cz
www.alkohol-skodi.cz
www.hazardni-hrani.cz

Národní linka pro odvykání: 800 35 00 00